KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 3.10.2008
KOM(2008) 638 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

Realizacja celów barcelońskich w zakresie struktur opieki nad dziećmi do osiągnięcia wieku obowiązku szkolnego

{SEC(2008)2597}

1. WPROWADZENIE

W marcu 2002 r. Rada europejska zebrana w Barcelonie wezwała państwa członkowskie do *„usunięcia czynników zniechęcających kobiety do uczestnictwa w życiu zawodowym oraz – z uwzględnieniem zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi oraz zgodnie z krajowymi schematami zapewniania takiej opieki – dążyć do zapewnienia tej opieki do 2010 r. przynajmniej dla 90% dzieci w wieku od 3 lat do wieku obowiązku szkolnego oraz przynajmniej dla 33% dzieci poniżej 3 lat”*[1]. Te „cele barcelońskie” stanowią integralną część europejskiej strategii wzrostu gospodarczego i zatrudnienia i mają na celu zwiększenie stopy zatrudnienia w grupie młodych rodziców, a w szczególności kobiet, oraz przyczynienie się tym samym do większej równości płci.

Rozwój opieki nad małymi dziećmi pozwala rodzicom dowolnie organizować swój czas i tym samym lepiej godzić pracę z życiem rodzinnym. Dotyczy to zwłaszcza kobiet, które w sytuacji, gdy nie mogą pogodzić pracy z życiem rodzinnym częściej niż mężczyźni zmuszone są do wycofania się z rynku pracy lub podjęcia pracy w systemie, który nie pozwala im w pełni wykorzystać ich talentów. Europejska gospodarka zostaje tym samym pozbawiona ich potencjału produkcyjnego musząc jednocześnie stawić czoła wyzwaniom ekonomicznym i demograficznym.

Niniejsze sprawozdanie prezentuje stan realizacji celów barcelońskich w państwach członkowskich i identyfikuje przeszkody i wyzwania w zakresie rozwijania struktur opieki nad dziećmi do osiągnięcia przez nie wieku obowiązku szkolnego. Wpisuje się ono w ramy działań przewidzianych w „Planie działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2006-2010”[2] i wspiera refleksję oraz inicjatywy podejmowane przez Komisję w celu propagowania lepszego godzenia życia zawodowego i prywatnego[3].

2. STRUKTURY OPIEKI NAD DZIEĆMI JAKO CENTRALNY ELEMENT POLITYKI GODZENIA PRACY Z ŻYCIEM RODZINNYM

Wielokrotnie potwierdzane polityczne zaangażowanie

Już w 1992 r. Rada przyjęła zalecenie[4], które podkreślało wagę rozwijania łatwo dostępnych, dobrej jakości i przystępnych cenowo usług w zakresie opieki nad dziećmi, zachęcając jednocześnie do rozwijania elastyczności i różnorodności tych usług tak, by odpowiadały na potrzeby i preferencje rodziców i ich dzieci. Cele barcelońskie z 2002 r. zorientowane są przede wszystkim na ułatwianie dostępu do zatrudnienia i utrzymania zatrudnienia przez rodziców, a w szczególności kobiety i wspieranie tym samym równości płci. Rada europejska ponownie potwierdziła swoje zaangażowanie w „Europejskim pakcie na rzecz równości płci” z marca 2006 r. [5]

---

1 Konkluzje Prezydencji, Rada europejska w Barcelonie, 15-16.03.2002, dokument SN 100/1/02 REV 1
2 COM(2006)92
3 COM(2008)XXX
4 92/241/EWG
5 Konkluzje Prezydencji, 7775/1/06/ REV 1.

W planie działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn na lata 2006-2010[6] Komisja zobowiązała się do wspomagania „realizacji wyznaczonych w Barcelonie celów w dziedzinie opieki nad dziećmi". Z zadowoleniem przyjęła ona ustanowienie europejskiego paktu na rzecz rodzin[7] mającego być polem wymiany refleksji na temat europejskiej polityki rodzinnej pomiędzy państwami członkowskimi, który wspiera ona przy pomocy różnych mechanizmów[8]. Fundusze strukturalne także pozwoliły na współfinansowanie działań ułatwiających godzenie pracy z życiem prywatnym, a w szczególności tworzenie struktur opieki nad dziećmi, szkolenie personelu, a także zapewnianie usług w zakresie opieki nad dziećmi rodzicom szukającym pracy. Ocenia się, że w latach 2007-2013 na rozwój struktur opieki nad dziećmi będzie mogło zostać przeznaczonych pół miliarda euro pochodzących z funduszy strukturalnych i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, podczas gdy 2,4 mld euro będą mogły sfinansować działania mające ułatwić dostęp kobiet do zatrudnienia oraz pogodzenie pracy z życiem rodzinnym, w tym dostęp do opieki nad dziećmi.

Aktywny udział europejskich partnerów społecznych

Europejscy partnerzy społeczni aktywnie współpracowali przy realizacji niniejszego sprawozdania i są świadomi swojej kluczowej roli, uzupełniającej politykę publiczną w tej dziedzinie. Podkreślają oni znaczenie istnienia wystarczającej liczby łatwo dostępnych, dobrej jakości i przystępnych cenowo struktur opieki nad dziećmi, które stanowi najważniejszy element ram działań w zakresie równości płci realizowanych od 2005 r. Dlatego też wypracowali oni praktyczne narzędzia i podjęli innowacyjne inicjatywy mające na celu wspieranie rozwoju opieki nad dziećmi, tak w zakresie jej dostępności (np. żłobki w miejscach pracy), jak i kosztów (np. dodatki finansowe dla rodziców). Aktywnie uczestniczą oni w procesie decyzyjnym i legislacyjnym w zakresie polityki godzenia pracy z życiem rodzinnym, a także wykorzystywania funduszy strukturalnych. Zamierzają oni także zachęcać do wymiany dobrych praktyk i innowacyjnych doświadczeń, oraz do korzystania z programów funduszy strukturalnych dostępnych na poziomie krajowym.

Wspieranie zatrudnienia

Godzenie pracy z życiem prywatnym, a w szczególności rozwój usług w zakresie opieki nad dziećmi, jest niezbędnym warunkiem realizacji celów europejskiej strategii na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Dlatego wydana została w tym zakresie specyficzna wytyczna[9]. Istnieje bezpośredni związek między dostępnością struktur opieki nad dziećmi i możliwościami podjęcia przez rodziców płatnego zatrudnienia. Struktury te pozwalają im bowiem zdobyć i utrzymać płatne zatrudnienie, poprawiając jednocześnie jakość ich życia i eliminując główną przeszkodę w swobodnej organizacji czasu. W UE ponad sześć milionów kobiet w wieku od 25 do 49 lat twierdzi, że ze względu na obowiązki rodzinne zmuszone są do braku aktywności zawodowej lub zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy[10]. Dla ponad jednej czwartej z nich przyczyną tej sytuacji jest brak opieki nad

---

6 COM(2006)92
7 Dokument Rady UE 9317/1/07 REV 1
8 COM(2007)244
9 Wytyczna nr 18 dotycząca zatrudnienia.
10 Eurostat, Enquête sur les forces de travail 2006

dziećmi lub jej koszt. Zaspokojenie tej potrzeby pozwoliłoby zwiększyć ogólną stopę zatrudnienia kobiet o co najmniej jeden punkt procentowy.

Mimo tego, i chociaż pewna liczba państw członkowskich podjęła zobowiązanie zwiększenia oferty usług w zakresie opieki nad dziećmi, większość państw pozostaje poniżej celów barcelońskich lub nawet nie odnosi się do nich w krajowych sprawozdaniach z reform[11]. Punkt ten stał się zatem przedmiotem licznych szczegółowych zaleceń przedstawionych państwom członkowskim przez Radę w ramach europejskiej strategii zatrudnienia.

Wspieranie równości płci:

Brak równowagi w podziale prac domowych i rodzinnych między kobiety i mężczyzn jest nadal bardzo wyraźny i kieruje kobiety – znacznie bardziej niż mężczyzn – ku elastycznym formom pracy lub wręcz poza rynek pracy. Choć stosowanie takich form pracy może częściowo odzwierciedlać osobiste preferencje, nie pozostaje ono bez wpływu na rozwój zawodowy kobiet, na utrwalanie się różnicy w zarobkach kobiet i mężczyzn i na kumulowanie składek emerytalnych. Dla przykładu około jednej trzeciej kobiet, wobec mniej niż co dziesiątego mężczyzny, pracuje w niepełnym wymiarze czasu pracy, a stopa zatrudnienia kobiet obniża się o 12,4 punktu gdy wychowują one dzieci w wieku poniżej 12 lat, podczas gdy w przypadku mężczyzn stopa zatrudnienia wzrasta o 7,3 punktu.

Dostęp do wysokiej jakości struktur opieki nad dziećmi, w przystępnych cenach i dostosowanych do rytmu życia rodziców i dzieci, jest więc niezbędnym elementem ułatwiania dostępu kobiet do płatnego zatrudnienia w pełni wykorzystującego ich kompetencje i wspierającego tym samym ich niezależność ekonomiczną. Stanowi on zatem wyzwanie dla państw członkowskich.

Wspieranie integracji społecznej i realizowania projektów rodzinnych

Pełny dostęp do odpowiednio wynagradzanego zatrudnienia rodzica (rodziców) pozwala także uniknąć sytuacji ubóstwa osób pracujących i pomaga walczyć przeciw ryzyku biedy, w szczególności wśród osób samotnie wychowujących dzieci znacznie silniej dotkniętych tym zjawiskiem (32%) niż całość gospodarstw domowych z dziećmi (17%)[12]. Zapewnienie dostępu do struktur opieki nad dziećmi może także poprawić sytuację społeczną bardzo młodych rodziców.

Gdy chodzi o same dzieci, poprawa sytuacji rodziny pozwala walczyć przeciwko ubóstwu dzieci, zapewniając im zarazem opiekę pozwalającą na rozwój w ciągu pierwszych lat życia w stymulującym i bezpiecznym środowisku. W swoim komunikacie na temat skuteczności i równego dostępu do systemów kształcenia i szkolenia[13] Komisja podkreśliła już konieczność inwestowania w nauczanie przedszkolne tak, by stworzyć podstawę dla dalszego uczenia się, zapobiegać porzucaniu nauki, poprawić wyniki równego dostępu i ogólny poziom umiejętności.

---

11 Wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu (2007/2008), dokument Rady nr 7169/08

12 Eurostat, EU-SILC 2006

13 COM(2006)481

Dostępność struktur opieki nad dziećmi ułatwia też realizację planów powiększania rodziny, co ma znaczenie w odniesieniu do obserwowanego w Europie obniżenia przyrostu demograficznego. Okazuje się, że państwa członkowskie o najwyższym aktualnie poziomie płodności charakteryzuje możliwość łatwego godzenia pracy rodziców z życiem rodzinnym i wysoka stopa zatrudnienia kobiet.

3. STAN REALIZACJI CELÓW BARCELOŃSKICH

Komisja wypracowała system śledzenia realizacji celów barcelońskich, zwłaszcza w zakresie statystyk. Niniejsze sprawozdanie po raz pierwszy prezentuje zharmonizowane i porównywalne dane dotyczące korzystania w państwach członkowskich z „formalnych systemów opieki" nad małymi dziećmi, które pozwalają na stworzenie aktualnego obrazu sytuacji, w połowie drogi ku realizacji celów barcelońskich. Dane te dotyczą korzystania przez rodziców z istniejącej oferty usług opieki nad dziećmi, a nie istniejącej w każdym kraju członkowskim liczby miejsc, trudno porównywalnej na poziomie europejskim.

Formy opieki nad dziećmi do wieku obowiązku szkolnego różnią się znacznie w państwach członkowskich, zależnie od istniejących systemów, a także różnych strategii i priorytetów krajowych w odniesieniu do godzenia pracy i życia rodzinnego. Wspólne są natomiast niektóre z wyzwań odnoszących się do dostępności, kosztu i jakości struktur opieki.

3.1. Zapewnienie wystarczającej liczby miejsc i dostępność

W celach barcelońskich wyróżnione zostały dwie grupy wiekowe dzieci, charakteryzujące się różnymi potrzebami i wymagające odmiennej opieki. W przypadku dzieci poniżej trzeciego roku życia potrzebne są przede wszystkim żłobki i innego rodzaju struktury zapewniające opiekę, które są zwykle płatne i do których dostęp jest gwarantowany tylko w ograniczonej liczbie krajów (FI, DK, SE). Ponadto przy wyborze formalnej lub nieformalnej formy opieki znaczenie mają także czynniki kulturowe i tradycje rodzinne. Na potrzeby związane z usługami w zakresie opieki nad dziećmi mogą mieć także wpływ zasady obowiązujące w zakresie urlopów macierzyńskich i wychowawczych (ich długość, odpłatność, elastyczność), z którymi związany jest dokonywany przez rodziców wybór opiekowania się nad dziećmi we własnym zakresie, uzależniony od finansowych i zawodowych ograniczeń.

Natomiast począwszy od 3 roku życia znaczna część dzieci rozpoczyna naukę przedszkolną, w ramach zwykle subwencjonowanego lub nawet bezpłatnego systemu, czasami uzupełnianego przez pozalekcyjne świetlice.

Analiza sytuacji państw członkowskich w odniesieniu do celów barcelońskich opiera się poziomie objęcia dzieci przez formalny system opieki w 2006 r.[14]. Odnosi się ona do wykorzystania przez rodziców istniejącej oferty usług opieki nad dziećmi, a nie do istniejącej w krajach członkowskich liczby miejsc. Ponadto istotne jest zróżnicowanie poziomu objęcia dzieci przez system opieki w zależności od liczby godzin w ciągu których dzieci są pod opieką (poniżej lub powyżej 30

[14] Dla BG i RO dane będą dostępne począwszy od roku referencyjnego 2007.

godzin/tydzień), która decyduje o możliwości podjęcia przez rodziców pracy w pełnym wymiarze godzin.

W młodszej grupie wiekowej (0 do 3 lat) jedynie pięć państw członkowskich (DK, NL, SE, BE, ES) przekroczyło cel barceloński objęcia 33% dzieci przez system opieki, podczas gdy pięć innych (PT, UK, FR, LU, SI) jest bliskich osiągnięcia go. W większości innych krajów, by odpowiedzieć na zapotrzebowanie na struktury opieki, niezbędne jest jeszcze poczynienie znacznych postępów. O ile siedem państw członkowskich (FI, IT, CY, EE, DE, IE, LV) znajduje się na średnim poziomie (między 16% i 26%), w ośmiu państwach członkowskich (EL, HU, MT, SK, LT, AT, CZ, PL) poziom objęcia dzieci opieką jest niższy lub równy 10%. Powyższe proporcje odnoszą się do wszystkich dzieci, niezależnie od liczby godzin w tygodniu. Godziny otwarcia placówek znacznie różnią się w różnych krajach, a liczba funkcjonujących w niepełnym wymiarze godzin[15] w wielu krajach jest szczególnie duża. Przypadki Holandii i Zjednoczonego Królestwa są tu doskonałymi przykładami, gdyż dzieci poniżej 3 lat korzystają w tych krajach niemal wyłącznie ze struktur opieki funkcjonujących w niepełnym wymiarze godzin.

W grupie dzieci od 3 lat do wieku objęcia obowiązkiem szkolnym osiem państw członkowskich (BE, DK, FR, DE, IE, SE, ES, IT) przekroczyło cel barceloński objęcia opieką 90% dzieci[16], podczas gdy trzy inne (UK, NL, CY) są bliskie osiągnięcia go. W siedmiu państwach (EE, SI, HU, FI, PT, SK, AT) poziom objęcia dzieci opieką jest znaczny ale nieco niższy, tj. między 70% i 85%. Ponadto obserwuje się, że struktury opieki nad dziećmi tej grupy wiekowej w znacznej części funkcjonują w niepełnym wymiarze godzin. Dlatego, biorąc pod uwagę poziom objęcia całodniową opieką, ponad połowa państw członkowskich znajduje się poniżej poziomu 50%, a jedna trzecia państw członkowskich nawet poniżej 30%. Niemniej liczby te muszą być interpretowane przy wzięciu pod uwagę krajowych specyfik organizacji nauczania przedszkolnego i dostępności, lub nie, świetlic pozalekcyjnych.

Okazuje się więc, że zapotrzebowanie na formalne systemy opieki nad dziećmi w większości państw członkowskich jest dalekie od bycia zaspokojonym, co stanowi przeszkodę w podjęciu zatrudnienia przez rodziców, a w szczególności przez kobiety. Poprawa sytuacji w tej dziedzinie mogłaby dokonać się zarówno poprzez otwieranie nowych struktur opieki nad dziećmi, jak i poprzez profesjonalizację opieki nieformalnej, na przykład drogą przyjęcia norm jakości w opiece nad dziećmi, warunkach zatrudnienia i płacy oraz szkolenia personelu. Ponadto, bardziej specyficzne potrzeby rodziców pracujących w nietypowych godzinach lub dzieci chorych muszą także zostać zaspokojone.

3.2. Koszt i finansowanie

Kwestie dostępności struktur opieki nad dziećmi są nieodłączne od kwestii kosztów. Dla rodziców miejsce w żłobku lub świetlicy istnieje jedynie jeśli jest dostępne z finansowego punktu widzenia. Kwestia ta musi być rozważana także w szerszej perspektywie, w której praca powinna być odpowiednio wynagradzana: koszt opieki

---

15 Mniej niż 30 godzin w tygodniu.

16 Biorąc pod uwagę wszystkie dzieci objęte opieką co najmniej przez jedną godzinę tygodniowo.

nad dziećmi nie może być przeszkodą w powrocie do zatrudnienia. Ze względu na integrację społeczną należy zagwarantować dostępność usług opieki nad dziećmi także najuboższym gospodarstwom domowym.

Mniej lub bardziej dostępny poziom cen struktur opieki nad dziećmi znacznie różni się w państwach członkowskich. Ponadto, w obrębie tego samego kraju, ich koszt może być różny w zależności na przykład od typu placówki, jej publicznego lub prywatnego charakteru lub uwzględniania poziomu dochodów rodziców.

To głównie **opieka nad najmłodszymi dziećmi (poniżej 3 lat)** jest dla rodziców źródłem najwyższych kosztów. Dla usług tych istnieją różne formy finansowania ze środków publicznych, od ogólnodostępnych usług bezpośrednio finansowanych ze środków publicznych lub uzależniania wkładu finansowego rodziców od ich dochodów, po systemy wspierające popyt poprzez odliczanie od podatku kosztów opieki lub wydawanie bonów usługowych. W tym ostatnim przypadku podkreśla się wolny wybór formy opieki, a istotną rolę odgrywa w nim sektor prywatny. W większości państw członkowskich różne „modele" współistnieją. Równocześnie dostępne są więc w różnych cenach odmienne możliwości opieki nad dziećmi. Poza tymi różnicami systemowymi obciążenie jakie stanowi dla budżetu rodzinnego koszt netto (cena minus różne formy wsparcia finansowego) opieki nad dziećmi jest bardzo zróżnicowane (od 5% do ponad 30%). W niektórych państwach członkowskich, mimo uwzględnienia zarobków rodziców, opieka nad dziećmi znacznie bardziej niż w innych ciąży na budżecie gospodarstw domowych o niskich dochodach. Zwiększa się przy tym dychotomia między, z jednej strony miejscami w żłobkach sektora publicznego : tanimi, ale trudno dostępnymi (długie listy oczekujących), i z drugiej strony dużą ofertą opieki w systemie prywatnym, w tym przypadku trudno dostępną ze względów finansowych.

W odniesieniu do **dzieci od 3 lat do wieku objęcia obowiązkiem szkolnym** w większości państw członkowskich są one objęte, przynajmniej przez dwa lata, edukacją przedszkolną finansowaną ze środków publicznych i często bezpłatną dla rodziców.

W sumie udział w PKB wydatków publicznych na rzecz struktur opieki nad dziećmi do osiągnięcia wieku szkolnego w ciągu ostatnich lat zwiększył się w większości państw członkowskich. W obrębie UE pozostaje on jednak bardzo zróżnicowany i znacznie poniżej poziomu osiągniętego w krajach nordyckich. Jest to szczególnie widoczne w przypadku wydatków na opiekę nad dziećmi poniżej 3 lat, w przeciwieństwie do struktur przedszkolnych przeznaczonych dla dzieci powyżej 3 lat.

Podsumowując koszt struktur opieki, szczególnie nad dziećmi poniżej 3 lat, w ponad połowie państw członkowskich pozostaje ważną przeszkodą w korzystaniu z nich przez rodziców. Jest to zresztą główny aspekt przywoływany przez kobiety, których udział w rynku pracy jest ograniczony (praca z konieczności w niepełnym wymiarze czasu pracy lub brak aktywności zawodowej) przez brak możliwości zapewnienia opieki nad dziećmi[17].

---

[17] Enquête sur les forces de travail, moduł 2005 dotyczący godzenia pracy z życiem rodzinnym.

3.3. Jakość i warunki pracy

Jakość struktur opieki nad dziećmi stanowi dla rodziców najważniejsze kryterium decydujące o wyborze powierzenia im swoich dzieci. Obejmuje ona różne elementy, na przykład typ oferowanych usług, normy jakości, liczbę i wykształcenie pracowników. Zagwarantowanie wszystkim minimalnej jakości jest także kwestią równości szans, tak w odniesieniu do dzieci, jak i rodziców. Komisja podkreśliła już konieczność propagowania jakości usług opieki nad małymi dziećmi jako usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym, zwłaszcza poprzez dobrowolne wypracowanie ram jakości[18]

Pewna liczba państw członkowskich, głównie te, które osiągnęły już pewien poziom ilościowy, położyły akcent na poprawieniu jakości struktur opieki, w szczególności w zakresie szkolenia personelu. Konieczność postępu w tym aspekcie została uznana na poziomie wspólnotowym[19]. Istnieje niemniej wyraźna różnica między usługami opieki (raczej dla najmłodszych dzieci) i nauczaniem przedszkolnym (dla dzieci trzyletnich i starszych), poza krajami, które wprowadziły wspólny system obejmujący dzieci od najmłodszych aż do dzieci w wieku objęcia obowiązkiem szkolnym. Ma to konsekwencje zarówno dla opracowywanych form opieki jak i dla wymaganego poziomu wykształcenia i średnich płac pracowników, które znacznie różnią się w zależności od kraju oraz typów opieki istniejących w obrębie tego samego kraju.

Poziom wykształcenia wymagany w przypadku opieki nad małymi dziećmi odpowiada zwykle technicznemu wykształceniu średniemu lub dyplomowi szkoły wyższej. Realny poziom wykształcenia zależy jednak znacznie od typu struktury opieki, a niektórzy niezależni opiekunowie nie posiadają formalnego wykształcenia w tej dziedzinie. Inaczej jest w przypadku osób pracujących w placówkach nauczania przedszkolnego, które posiadają w większości dyplom szkoły wyższej, jak ma to miejsce w przypadku nauczycieli nauczania początkowego.

Ze względu na duże zapotrzebowanie w ciągu ostatnich lat w UE znacznie zwiększyła się liczba miejsc pracy w sektorze opieki nad małymi dziećmi. Niemniej w pewnej liczbie przypadków warunki pracy (zwłaszcza w niepełnym wymiarze czasu pracy lub przy nietypowych umowach o pracę) nie przyciągają pracowników do tego sektora charakteryzującego się niewystarczającą ilością wykwalifikowanych pracowników i wysokim poziomem ich wymiany[20]. Ponadto jest to jeden z najbardziej sfeminizowanych zawodów (w większości państw członkowskich udział mężczyzn jest niższy niż 5%) co może być przeszkodą w uczynieniu tego sektora bardziej atrakcyjnym i przede wszystkim w walce ze stereotypami związanymi z płcią.

Innym elementem jakości usług opieki jest proporcja między dorosłymi i dziećmi, która różni się znacznie w różnych państwach członkowskich i dla najmłodszych dzieci może wynosić od 1 na 3 do 1 na 7, a dla dzieci starszej grupy wiekowej od 1

---

18 COM(2007)725

19 Patrz dokumenty Rady 14136/07 i 6706/07

20 EFILWC, The childcare services sector – what future?, 2006

na 6 do 1 na 19. Obowiązkowy charakter tych proporcji i ich konkretne stosowanie także znacznie różnią się w różnych państwach członkowskich.

W odniesieniu do innych norm jakościowych, Państwo odgrywa zazwyczaj ważną rolę w zakresie regulacji i kontroli, nawet jeżeli odbywa się to w coraz większym stopniu na poziomie władz lokalnych. Należy również zauważyć trend polegający na dywersyfikacji form opieki, w szczególności rosnącym znaczeniu prywatnych żłobków lub opieki domowej, co daje rodzicom szersze możliwości wyboru, ale nie ułatwia procedur kontroli jakości opieki nad dziećmi.

Poprawa jakości uzależniona jest od przestrzegania rygorystycznych norm, co wymaga kontroli, ale również minimalnego poziomu szkoleń dla wszystkich pracowników w tym sektorze, poprawy warunków pracy i możliwości kształcenia ustawicznego, a także odpowiedniego waloryzowania tych zawodów, w szczególności poprzez stosowne wynagrodzenie.

4. PRZYSZŁE WYZWANIA I PERSPEKTYWY

Sześć lat po przyjęciu celów barcelońskich, w momencie gdy zbliża się wyznaczony termin (2010 r.), wydaje się prawdopodobnie że większość państw członkowskich nie osiągnie tych celów. Pomimo znacznych postępów, aby osiągnąć zadowalający poziom dostępności struktur opieki, szczególnie dla dzieci poniżej 3 lat, konieczne są dalsze wysiłki.

Ponadto, ceny struktur opieki nad dziećmi nie zawsze są przystępne, a godziny otwarcia nie zawsze można pogodzić z płatnym zatrudnieniem w pełnym wymiarze czasu pracy lub pracą w nietypowych godzinach, co stanowi przeszkodę dla pełnej realizacji potencjału produkcyjnego rodziców, a zwłaszcza kobiet.

Wreszcie, należy również położyć nacisk na poprawę jakości struktur opieki, w tym w zakresie szkolenia i waloryzowania pracowników tego sektora.

Komisja nie posiada bezpośredniej kompetencji w dziedzinie opieki nad dziećmi, lecz będzie kontynuowała regularne monitorowanie realizacji celów barcelońskich w ramach strategii na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, wspierając je porównywalnymi, dostępnymi na czas i wysokiej jakości danymi statystycznymi oraz proponując, w stosownych przypadkach, konkretne zalecenia dla niektórych państw członkowskich Ponadto rozwój struktur opieki i ich wkład w politykę równości płci zostaną poddane analizie w ramach corocznego sprawozdania na temat równości płci, przekazywanego przez Komisję na wiosenny szczyt Rady Europejskiej.

Ponadto, Komisja będzie wspierać wymianę doświadczeń krajowych w zakresie struktur opieki nad dziećmi, szczególnie w ramach programu wymiany dobrych praktyk w dziedzinie równości płci rozpoczętego w 2008 r., w ramach platformy zorganizowanej w ramach europejskiego paktu na rzecz rodzin oraz grupy wysokiego szczebla ds. włączenia tematyki równości płci do funduszy strukturalnych. Komisja będzie również stymulować badania nad warunkami pracy i waloryzowaniem zawodów w sektorze struktur opieki nad dziećmi do osiągnięcia wieku szkolnego.

Jednakże główna odpowiedzialność w tym zakresie spoczywa w dalszym ciągu na władzach krajowych, a nawet regionalnych i lokalnych. Wskazane jest, aby wszystkie zainteresowane strony, zwłaszcza organy krajowe i lokalne oraz partnerzy społeczni, zmobilizowały się w celu rozwijania dostępnych, przystępnych cenowo i wysokiej jakości usług opieki nad małymi dziećmi. Istotne jest więc, by możliwości współfinansowania oferowane przez fundusze strukturalne i Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich były w pełni wykorzystywane na rzecz działań ułatwiających pogodzenie pracy z życiem prywatnym, w szczególności poprzez rozwijanie struktur opieki nad dziećmi. Komisja z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie i aktywną współpracę europejskich partnerów społecznych na rzecz osiągnięcia celów barcelońskich.

Niniejsze sprawozdanie jest odzwierciedleniem zaangażowania Komisji, w ramach swoich kompetencji, we wspieranie realizacji celów barcelońskich i rozwój dostępnych, przystępnych cenowo i wysokiej jakości struktur opieki nad dziećmi, w celu wyeliminowania przeszkód dla zatrudnienia rodziców, wspierania integracji społecznej oraz promowania równości płci.